

Tuchtrecht voor notarissen

Martin Scharenborg

Dit boek maakt deel uit van de serie tuchtrecht:

- Tuchtrecht voor accountants (isbn 9789463185905)
- Tuchtrecht voor gerechtsdeurwaarders (isbn 9789463185929)
- Tuchtrecht voor advocaten (isbn 9789463185943)
- Tuchtrecht voor notarissen (isbn 9789463185882)

Andere boeken geschreven door dezelfde auteur, in de serie fraude en integriteit:

- Uitkeringsfraude (isbn 9789463185011)
- Faillissementsfraude (isbn 9789463185073)
- Onderzoeken van fraude (isbn 9789463185141)
- Voorkomen van fraude (isbn 9789463185172)
- Fraude door werknemers (isbn 9789463185240)
- Fraude door ambtenaren (isbn 9789463185271)
- Fraude en accountant (isbn 9789463185325)
- Fraude in het strafrecht (isbn 9789463185301)

Copyright

Schrijver: M. Scharenborg
Coverontwerp: Sdu/Scharenborg
ISBN: 9789463185882
© 2016 M. Scharenborg

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

Dit boek is bedoeld voor degenen die te maken krijgen met tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen van een notaris. Dit kan de notaris zelf zijn, degene die over de notaris wil klagen, maar ook de raadsman die een der partijen bijstaat.

Het boek bevat een uitwerking van regelgeving en jurisprudentie. Hierbij wordt in de hoofdtekst de kern van een bepaald onderwerp uitgewerkt en in de kleiner gezette tekst worden voorbeelden uit de jurisprudentie uitgewerkt.

Er is voor gekozen om alleen de jurisprudentie van het hoogste tuchtcollege, het Gerechtshof Amsterdam, te behandelen en niet die van de Kamer van toezicht over de notarissen. De jurisprudentie tot en met 2015 is voor dit boek geraadpleegd.

Niet elk mogelijk onderwerp is behandeld; er is aansluiting gezocht bij die onderwerpen die tuchtrechtelijk meermalen aan de orde zijn gekomen. Het is daarom raadzaam om de beroepsregels van de beroepsorganisatie alsmede de recentere jurisprudentie te raadplegen. Het boek is als handvat bedoeld om snel de kern van regels en de uitleg daarvan betreffende een bepaald onderwerp te raadplegen.

Voor wat betreft de bronnen in dit boek merk ik op dat ervoor gekozen is om regelgeving en jurisprudentie zo veel mogelijk zakelijk weer te geven, hetgeen betekent dat zelden letterlijk geciteerd is, hoewel de afwijkingen zelden groot zijn. Het voordeel hiervan is dat de tekst in dezelfde taalstijl is geschreven. Het nadeel is dat de tekst niet een (geheel) letterlijke weergave is. Als een lezer dus stuit op een relevante passage, dan doet hij er verstandig aan om de originele bron in de voetnoot te raadplegen (via www.wetten.nl of www.rechtspraak.nl).

Martin Scharenborg, maart 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
1 Tuchtrecht.....	9
1.1 Algemeen.....	9
1.1.1 Wet- en regelgeving	9
1.1.2 Cijfers.....	9
1.2 De tuchtprocedure.....	11
1.2.1 Algemeen.....	11
1.2.2 De klager.....	13
1.2.3 De beklagde.....	15
1.2.4 De klacht.....	17
1.2.5 De stelplicht.....	18
1.2.6 De termijn.....	20
1.2.7 Rechtsbeginselen.....	22
1.3 Tuchtrechtelijke maatregel.....	25
1.3.1 Algemeen.....	25
1.3.2 Gegrondverklaring zonder maatregel.....	26
1.3.3 Waarschuwing.....	26
1.3.4 Berisping.....	27
1.3.5 Geldboete.....	27
1.3.6 Ontzegging bevoegdheid waarnemen.....	28
1.3.7 Schorsing.....	28
1.3.8 Ontzetting uit het ambt.....	30
2 Beroepsregels	33
2.1 De basisnorm.....	33
2.2 Ministerieplicht.....	36
2.3 Onafhankelijkheid/onpartijdigheid.....	39
2.4 Vakbekwaamheid	44
2.5 Geheimhoudingsplicht.....	45
2.6 Administratieplicht.....	49
2.7 Kwaliteitsrekening.....	52
2.8 Financiële verplichtingen.....	56
2.9 Honorarium.....	57
2.10 Informatieplicht (Belehrung).....	62
2.11 Onderzoeksplicht	64
2.12 Witwassen.....	65
2.13 Vestigingsplaats.....	67
2.14 Boedelnotaris.....	68
2.15 Wilsbekwaamheid.....	69
2.16 ABC-transacties.....	73
2.17 Communicatie.....	73

2.18 Kwaliteit	75
Bijlage 1 VBG.....	77
Bijlage 2 VBV.....	81
Bijlage 3 RBV.....	83
Bijlage 4 AV.....	87
Serie fraude en integriteit.....	95

Hoofdstuk 1 Tuchtrecht

1.1 Algemeen

1.1.1 *Wet- en regelgeving*

In de Wet op het notarisambt (Wna) zijn regels opgenomen waaraan een notaris zich dient te houden.

De basisnorm waaraan een toegevoegd notaris, een kandidaat-notaris of een notaris zich moet houden is beschreven in artikel 93, eerste lid, van de Wet op het notarisambt: “Notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen zijn aan tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van handelen of nalaten in strijd met hetzij enige bij of krachtens deze wet gegeven bepaling, hetzij met de zorg die zij als notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris behoren te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoeve zij optreden en ter zake van handelen of nalaten dat een behoorlijk notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris niet betaamt.”

Om meer houvast te geven aan wat van de notaris verwacht mag worden heeft de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) verordeningen en reglementen opgesteld. Hierbij kan gedacht worden aan:

- de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 (bijlage 1)
- de Verordening bevordering vakbekwaamheid (bijlage 2) en het Reglement bevordering vakbekwaamheid (bijlage 3)
- de Administratieverordening (bijlage 4)
- de Verordening interdisciplinaire samenwerking 2003
- de Verordening op de kwaliteit en het reglement op de kwaliteit intercollegiale kwaliteitstoetsing.

De eerste drie verordeningen zijn als bijlagen in dit boek opgenomen en nader uitgewerkt. De andere verordeningen hebben binnen het notarissen-tuchtrecht niet geleid tot veel tuchtklachten. Deze verordeningen worden dan ook alleen aangestipt, niet toegelicht.

1.1.2 *Cijfers*

Noch Kamer, Hof of beroepsorganisatie publiceert hoeveel tuchtklachten tegen notarissen zijn ingediend en/of afgehandeld. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) publiceert deze cijfers wel. Inzicht in het aantal klachten dat wordt ingediend, en door wie, is van belang om na te gaan in hoeverre de eigen beroepsorganisatie optreedt tegen misstanden in de beroepsgroep en

hoe tevreden cliënten zijn over de notaris. Een kwestie van *checks and balances*.

Om toch enig inzicht te krijgen in het aantal klachten is gebruik gemaakt van gepubliceerde tuchtklachten en de jaarverslagen van het BFT. Hieruit kan het volgende beeld afgeleid worden:

(kandidaat) notarissen	<i>jaar</i>	<i>BFT</i>		<i>Kamer</i>		<i>Hof</i>	
3079	2013	9	0,3%	147	4,8%	202	6,6%
3254	2012	12	0,4%	148	4,5%	148	4,5%
3317	2011	44	1,3%	160	4,8%	101	3,0%
3370	2010	21	0,6%	173	5,1%	123	3,6%
3660	2009	38	1,0%	182	5,0%	61	1,7%

In de eerste kolom is het totaal aan ingeschreven (kandidaat-) notarissen opgenomen. Hierdoor kunnen de ingediende klachten afgezet worden tegen de beroepsgroep. De kolom BFT bevat de door het bureau ingediende tuchtklachten. De kolommen Kamer en Hof bevatten het totaal aan gepubliceerde tuchtuitspraken.

Als de cijfers nader geanalyseerd worden, dan blijkt het volgende:

- Het aantal tuchtklachten in eerste aanleg schommelt rond de 160 per jaar (rond de 4,8%).
- Het aandeel van tuchtklachten ingediend door de BFT begon in 2009 stevig. Hoewel het maar 1% op het totaal aantal notarissen bedroeg, was het wel 20% van het totaal aantal ingediende tuchtklachten. Het aandeel van 1% op het totaal is gedaald naar 0,3% in 2013.
- Er is geen inzicht in hoeveel tuchtklachten de eigen beroepsorganisatie indient bij de tuchtrechter.
- Het aantal tuchtklachten in tweede aanleg stijgt drastisch (van 1,7% naar 6,6%).
- Door de langere tijdsduur van behandeling (eerst Kamer, dan Hof) zijn er in 2013 en 2014 bij het Hof zelfs meer zaken dan klachten ingediend bij de Kamer. Over de periode 2009 tot en met 2014 gaat het om 84% van de zaken waartegen appel is ingesteld. Ter vergelijking; in het tuchtrecht voor gerechtsdeurwaarders gaat slechts 20% in hoger beroep. Ook in het advocantentuchtrecht gaat slechts ongeveer 25% in beroep. Klaarblijkelijk heeft een uitspraak van de Kamer minder draagkracht in het tuchtrecht voor notarissen.

1.2 De tuchtprocedure

1.2.1 Algemeen

Het kiezen van de juiste procedure

Waarover kan geklaagd worden bij de tuchtrechter? De tuchtrechter geeft een oordeel over het handelen of nalaten van een notaris. Als sprake is van verwijtbaar gedrag kan een maatregel worden opgelegd. In beginsel omvat dit alle type klachten.

In beginsel, omdat klachten over de kwaliteit van de dienstverlening, de hoogte van de rekening (tot 10.000 euro) en schadevergoedingen (niet hoger dan 10.000 euro) ingediend kunnen worden bij de Geschillencommissie Notariaat.¹

De tuchtrechter oordeelt normaliter niet over declaratiegeschillen. De notaris is echter altijd gebonden aan de algemene norm van artikel 93, eerste lid, van de Wna. De tuchtrechter mag, ook met betrekking tot declaratiegeschillen, het handelen of nalaten van de notaris aan die norm toetsen.²

Zo oordeelde het Hof dat het onhandig was van de notaris dat hij in verband met het passeren van een akte diezelfde dag aan klager een voorschot-declaratie heeft verstrekt van dienstverlening van de laatste drie jaar. Op zich was dit niet onredelijk, ook gezien het betaalgedrag van klager. Het Hof stelt dat het echter onzorgvuldig is en in strijd met hetgeen een behoorlijk notaris betaamt om aan de medewerking aan het passeren van een akte de voorwaarde te verbinden dat eerst betaald wordt. Dat is tuchtrechtelijk laakbaar. Volgt een waarschuwing.³

De reikwijdte van de tuchtrechter is wel beperkt. De tuchtrechter mag niet bepalen of een akte gewijzigd moet worden, een (hoge) schadevergoeding moet worden betaald of dat een rectificatie moet worden geplaatst door de notaris. Dergelijke verzoeken moeten via de civiele rechter afgedwongen worden.⁴

Klager verzoekt om terugbetaling van in rekening gebrachte kosten. Het Hof oordeelt dat in een tuchtrechtelijke procedure dit niet mogelijk is. Het Hof verklaart klager dan ook niet-ontvankelijk in diens verzoek.⁵

Klager verzoekt de tuchtrechter de notaris te veroordelen tot het nakomen van zijn verplichtingen, het herstellen van de schade, het ongedaan maken van het testament en de aansprakelijkheid van de notarissen vast te stellen. Het Hof oordeelt dat in een tuchtrechtprocedure geen plaats is voor de verzochte veroordelingen.⁶

1 www.degeschillencommissie.nl/over-ons/de-commissies/2830/notariaat

2 Hof Amsterdam 06-08-2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:2404

3 Hof Amsterdam 06-08-2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:2404

4 Hof Amsterdam 29-10-2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:3580

5 Hof Amsterdam 29-05-2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BX9029

6 Hof Amsterdam 14-05-2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:2158